

patrně s ustanovením § 42 i. n., v němž jen na vytčené případy pamatováno.

Dle toho, co řečeno, nebylo příčiny, by usnesení první stolice bylo rekursním soudem měněno.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 29. října 1919, R-I. 418/19. —r.

Strany mohou se smluviti na příslušnost i cizozemského bursovního soudu rozhodčího pro spory, jež by z určitého právního jejich poměru vzešly.

Smlouva o rozhodčího jest smlouvou soukromoprávní, kterou politické události (státní převrat) neruší, leč by nastaly zvláštní okolnosti, o nichž slušelo by míti za to, že kdyby je strany byly předvidaly, nebyly by uzavřely úmluvy.

Firma A v Mladé Boleslavi žalovala u krajského soudu tamže firmu B v Liberci o 75.000 K. Žalovaná namítala nepřislušnost dovolaného soudu, jelikož v závěr. listě ze dne 24. září 1918 podrobily se obě smluvní strany pro případ sporu neodvolatelnému a vykonatelnému výroku rozhodčího soudu vídeňské bursy pro zboží.

První soud nedal námitce místa a uznal dovolaný soud příslušným dle § 88 odst. 1. j. n., jelikož státním převratem stal se vídeňský soud bursovním soudem cizozemským a smlouvením se na cizozemský soud bursovní jako soud rozhodčí neplatí (rozhod. sbírka GUNF 6691), soud dovolaný pak proto jest příslušným, že v závěrečném listě výslovně stanoveno jest, že Mladá Boleslav jest místem pro plnění i plat.

Vrchní zemský soud v Praze vyhověl stížnosti žalované firmy a žalobu pro nepřislušnost soudu odmítl, jelikož jest tu smlouva soukromá, nezměnitelná.

Nejvyšší soud nedal místa dovolacímu rekursu žalobcovu. Důvody:

Soudu rekursnímu sluší přisvědčiti. Podle § 1391 ob. z. obč. jest úmluva, jíž strany pro rozhodnutí sporných práv zřizují rozsudí, smlouvou mající povahu soukromoprávní. Proto, jakož i z toho dalšího důvodu, že ani v dotčeném §u 1391 obč. z., ani v §u 577 c. ř. s. nerozlišuje se mezi rozsudími tuzemskými a cizozemskými, a že není ani jinakého ustanovení opačného, nelze brániti stranám, aby se nepodrobily soudu cizozemskému; úmluva takového obsahu není tedy ani neplatná ani bezúčinná.

Ostatně otázka ta nemá v tomto případě významu rozhodujícího. V době, kdy se strany podrobily rozhodčímu soudu vídeňské bursy pro zboží, nebyl tento rozhodčí soud soudem cizozemským, nýbrž tuzemským. Jde tedy o to, zda nastalým státním převratem pozbyla snad úmluva stran účinnosti a platnosti. Tu pak dlužno míti na mysli, že dotčená úmluva jest smlouvou soukromoprávní, jak již podotčeno. Smlouvy takové však pouhými událostmi politickými se neruší. Účinek ten byl by mohl nastati jen tehdy, kdyby byly okolnosti a poměry změnily se tou měrou, že by slušelo míti za to, že strany, kdyby byly předvíдалy tyto poměry, nebyly by učinily dotyčné úmluvy. Pro tento předpoklad není tu opory, nýbrž naopak. Žalobce podal již letošního roku u rozhodčího soudu vídeňské bursy pro zboží proti nynějšímu žalovanému žalobu z téhož poměru smluvního o zaplacení tržové ceny, čímž zjevně dal na jevo, že nastalé změně okolností nepřikládá významu výše naznačeného, platnost a účinnost úmluvy zrušujícího. Neobstojí jeho námitka, že šlo tehdy o zaplacení tržové ceny, kdežto nyní jde o náhradu škody, neboť oba nároky odvozují se z téhož poměru právního.

Námitka, že od úmluvy ze dne 24. září 1918 okolnosti způsobem svrchu zmíněným podstatně se změnily, byla by oprávněna bývala před vydáním nařízení vlády republiky Československé ze dne 19. března 1919 č. 145 sb. z. a n. totiž v době, kdy nebyla zaručena vzájemná vykonatelnost exekučních titulů z oblasti republiky Československé a z území státu Rakouského, kdy tedy žalobce mohl se důvodně obávat, že případný výrok vídeňského soudu rozhodčího proti žalovanému nebude v tuzemsku vykonatelným. Po vydání onoho nařízení ji tato obava pominula. Tvrzení stěžovatelovo, že výkon takového výroku jest spojen s obtížemi, vyvrácen jest obsahem dotčeného nařízení.

Zbývá jen ještě otázka, zda podrobením se pod rozhodčí soud vídeňské bursy pro zboží vyloučeno jest právo stran, dovolávati se řádných soudů tuzemských. Stěžovatel odpovídá k této otázce záporně, nejvyšší soud však k ní přisvědčuje. Jde jak uvedeno, o smlouvu soukromoprávní, již podle § 914 obč. z. lze rozuměti jen tak, že strany se zavázaly, v případě, že by vzešel mezi nimi ze smluvního poměru spor, uplatňovati své nároky jedině a výhradně před smluveným soudem rozhodčím, že se tedy vzdaly uplatňování svých sporných nároků před řádnými soudy. Zda jde o cizozemský nebo o tuzemský soud rozhodčí, jest dle toho, co vyloženo, lhostejno. Pokud stěžovatel poukazuje, že zákon z příčin veřejnoprávních značně omezuje příslušnost

soudů bursovních jak v ohledu osobním, tak i věcném a ve věcech přesahujících tyto meze nepřipouští jednání před soudy bursovními, a že při cizozemských soudech bursovních odpadají též záruky, jež stanovil zákon co do působnosti tuzemských soudů bursovních, nutno připomenouti jednak, že v republice Rakouské platí pro bursovní soudy tatáž ustanovení zákonná, jako zde, jednak že nebyly vysloveny a nevzešly žádné pochybnosti o příslušnosti rozhodčího soudu vídeňské bursy pro zboží ani po stránce osobní ani po stránce věcné, naopak že k rozsudku tohoto rozhodčího soudu ze dne 28. března 1919 1075/19 vyplývá, že podmínky pro jeho příslušnost jsou dány.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 1920. R-I 23/20.

- r.

Ochrany nařízení vlády ze dne 24. dubna 1919 čís. 223, sb. zák. a nař. účastní jsou zaměstnanci nižšího druhu.

Majitel továrny A přijal inženýra B do své továrny za zástupce ředitele, ustanoviv mu mimo plat též byt jako další část služebních požitků a stanoviv, že oběma stranám volna jest tříměsíční výpověď na 1. neb 15. kteréhokoliv měsíce.

Dopisem ze dne 16. června 1919 oznámil A žalovanému B z tohoto poměru tříměsíční výpověď, dle níž měl B dnem 30. září 1919 ze služeb žalobcových vystoupiti.

Dopisem ze dne 28. září 1919 odpověděl B žalobci A, že výpovědi vzhledem k nařízení vlády ze dne 24. dubna 1919, čís. 223 sb. zák. a nař. na vědomí vzíti nemůže.

Žalobou ze dne 14. října 1919 žaloval A inženýra B o vyklizení bytu uváděje, že odpověď žalovaného ze dne 28. září 1919 na výpověď ze dne 16. června 1919 jest opožděna, poněvadž se stala až po třech měsících, a že žalovaný kromě toho výpověď mlčky již tím přijal, že hned po výpovědi žalobci služby konati přestal, a že nařízení ze dne 24. dubna 1919 týká se jen pracovních smluv zaměstnanců nižší kategorie, kdežto se žalovaným uzavřena byla služební smlouva a žalovaný jest úředníkem vyšší kategorie, na kteréhož se dovolané vládní nařízení nevztahuje a ho užití nelze.

Žalovaný vznesl vůči žalobě námitku nepřipustnosti pořadu práva, které okresní soud v Hořovicích usnesením ze dne 1. listopadu 1919, č. j. C 149/19/3 vyhověl, a žalobu zamítl. Důvody: Nařízením vlády republiky ze dne 24. dubna 1919 bylo stanoveno, že každá výpověď z pracovní smlouvy, kde zaměstnanci